

TAMAMI
VIDEO ÇÖZÜMLÜ

BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE HAZIRLANMIŞTIR

bilgi

anlama

uygulama

analiz

Mehmet ZOR
Kemal İLKAY
Asım Sercan ERKAN

COĞRAFYA

SORU BANKASI

KONU
VIDEOSUNU
İZLE

e-coğrafya yayınları
Dünya'yı keşfetmek için...

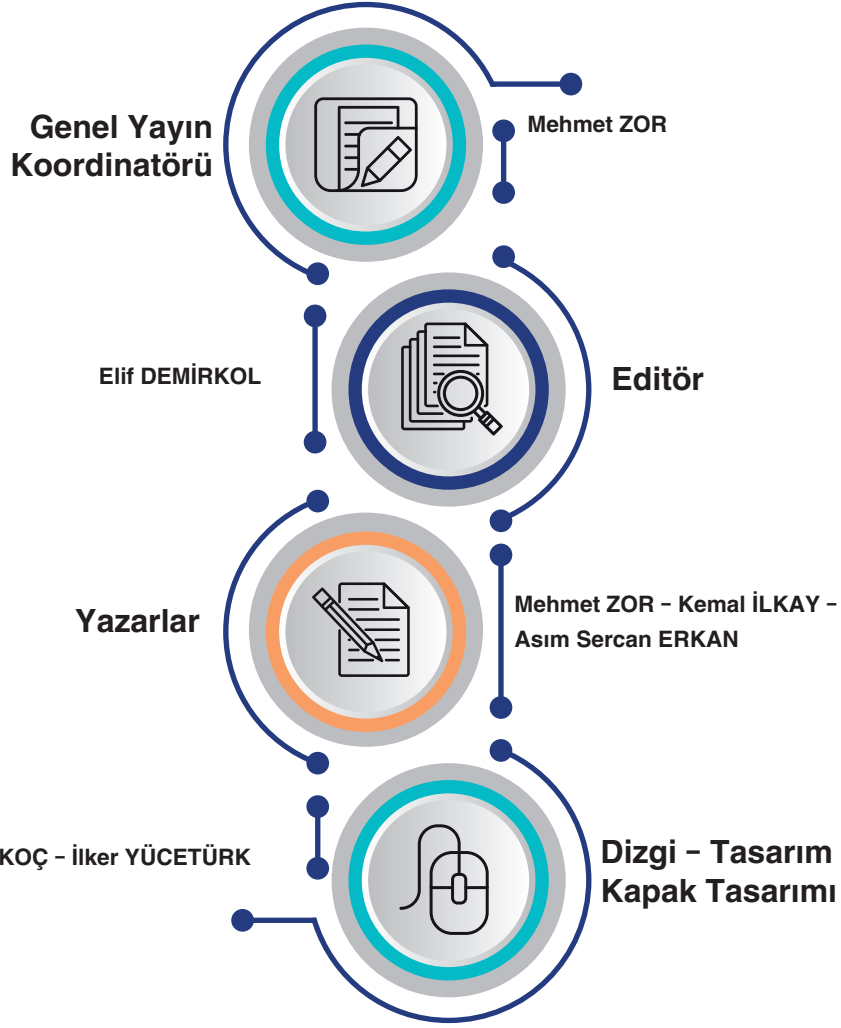

SONRA
SORULARI
ÇÖZ

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı E-Coğrafya Yayınevi'ne aittir. Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978 - 605- 73662 - 0 - 7

Konu Anlatım Videoları

E-Coğrafya
TYT Coğrafya 2022

Akıllı Tahta ve Video Çözümler için
www.lisedestek.com

BASKI

e-coğrafya yayınları İletişim
Ostim Mahallesi 1207. Sokak No: 3/C-D Ostim / Ankara
Santral Tel: 0 850 302 20 90 - Cep: 0 543 745 0 745

Sevgili öğrenciler,

Üniversiteye giriş sınavlarında hedefinize ulaşmak biliyoruz ki hepinizin en büyük amacıdır. Bu amaca ulaşabilmek için diğer derslerde olduğu gibi coğrafya dersine de sevgi ve ilgi ile yaklaşmanız gerekir. Çünkü sevdiğiniz ve ilgi duyduğunuz dersi öğrenmeye güdülenebilir ve o dersten başarılı olabilirsiniz.

Öğrenme sürecinde öğrenmeyi tamamlayan ve pekiştiren en etkin yöntemlerden biri de ders müfredatında yer alan konularla ilgili çok sayıda ve her zorluk derecesinde sorular çözerek tekrarlar yapmaktır.

Bu kitapta konunun temelini öğrenmenizi ya da hatırlamanızı sağlayacak sorular ve yeni soru tiplerine paralel özgün sorular hazırlamak için gerekli titizliği göstermeye çalıştık. Bu amaçla soruları ÖSYM'nin hazırladığı gibi “**Bilgi – Hatırlama**”, “**Anlama – Kavrama**” “**Uygulama**” ve “**Analiz**” tarzında hazırladık.

Kitaptaki soruları çözerken bilmediğiniz veya unuttuğunuz bir konu ile ilgili sorularla karşılaşabilirsiniz. Bu durumda konuya dönerek öğrenmenizi ve konuyu hatırlamanızı öneriyoruz. Bu amaçla kitaptaki konularla ilgili tüm konu anlatım videolarını çekerek, **E-Coğrafya YouTube** kanalında yayınladık. Bu videoları izleyerek o konuyla ilgili eksikliğinizi en alt düzeye indirebileceksiniz.

Sevgili öğrenciler, kendinize güvenerek ve başarabileceğinize inanarak yapacağınız sistemli çalışma sizi hak ettiğiniz mutluluğa ve başarıya ulaştıracaktır.

Bu yolunuzda, sizlere “**E-COĞRAFYA YAYINLARI**” ile başarılar dileriz...

E-COĞRAFYA AİLESİ

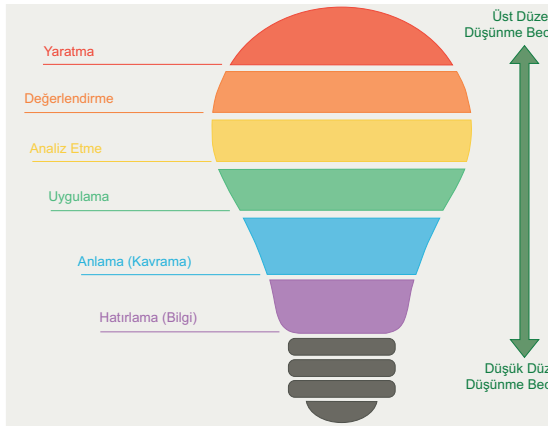
BLOOM TAKSONOMİSİ

Bu teori 1956 yılında yayınlanan Benjamin Bloom 'tarafından ileri sürülmüştür. Bloom öncelikle her öğrencinin algı yapısının farklı olduğunu bilerek okul, kurs gibi toplu eğitim verilen yerlerde bu farklılığın etkilerini en aza düşürmek ve bunu çocuk, aile, toplum için faydalı hale getirmek üzere çalışmalara başlamıştır.

Her insanın algı biçimi, öğrenme stili kendi içerisinde farklılık gösterir. Kimi okuyarak öğrenirken kimisi deneyimleyerek çözümler öğrenir. Yaşla da farklılık gösteren öğrenme şekilleri her bireyin algı düzeyinin ve şeklinin farklı olduğunu göstermeye yetiyor.

BİLİŞSEL TAKSONOMİ

Bu taksonomi çeşidi bilgi ve zihinsel becerilerin gelişimini içerir. Bloom'a göre öğrencilerin düşünme seviyeleri en basitten en karışığa doğru altı seviyeden oluşmaktadır. Bloom taksonomisine göre her hedef düzeyi bir öncekine dayalı, bir sonrakini hazırlayıcıdır.

Bloom Taksonomisi'nde sorular en alt basamaktan en üste doğru Hatırlama (Bilgi), Anlama (Kavrama), Uygulama, Analiz Etme, Değerlendirme ve Yaratma (Sentez) şeklinde altı basamağa ayrılır. Çoktan seçmeli testlerde andak ilk dört basamağa kadar soru hazırlanabilir. değerlendirme ve yaratma düzeyinden sorular ancak açık uçlu olarak hazırlanıp, uygulanabilir.

Bloom, taksonomisinde bir eğitim durumunun en az uygulamaya kadar götürülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

1. Hatırlama (Bilgi)

Bilişsel öğrenme alanının ilk basamağını oluşturmaktadır. Önceden öğrenilmiş tanımların, terimlerin, kuralların, prensiple-

rin, ilişkilerin, teorilerin ve olguların öğrenci tarafından hiç bir yorum yapılmadan verildiği şekliyle hatırlanması ve tanınması söz konusudur. Bu basamakta herhangi bir nesne, olgu ve kavramın özellikleri kişinin görünce tanınması, sorunca verildiği şekliyle söylemesi ya da ezberden aynen tekrar etmesi davranışları şeklinde sergilenir.

Bu seviyede ezberlenen bilginin kısa bir süre sonra unutulma riski vardır. Fakat bu bilgiyi ezberlemenin veya hatırlamanın önemli olmadığı anlamına gelmemektedir. Nitekim bu seviyedeki bilgiler daha sonraki basamaklar için temel oluşturmaktadır. Bilgi basamağına ait bilişsel öğrenmeyi ölçmeyi amaçlayan sorular genellikle **ne, nerede, ne zaman, kim** gibi soru sözcükleri ya da **tanımlayınız, ifade ediniz, yazınız** gibi emir cümleleriyle kurulmaktadır.

Tanım, hatırlama vb. eylemleriyle ilgili bu basamağa bir öğrencinin **"Karstik aşınım ve birikim şekillerini hatırlayıp yazması"** örnek verilebilir

- En alt basamaktır.
- Ezberlenir veya bilgi olduğu gibi alınır.
- Öğrenci kendisinden bir şey katmaz.

2. Anlama (Kavrama)

Hatırlama basamağından sonra gelen basamaktır. Anlama düzeyindeki bir öğrencinin hatırlama basamağında kazandığı davranışları / kazanımları özümsemesi, kendine mal etmesi, yeniden yorumlaması ve ifade etmesi durumu söz konusudur.

Anlama düzeyinde bilginin bir formdan başka bir forma transfer edilmesi gerekmektedir. Bu düzeydeki bir öğrenci öğrendiği bir bilgiyi yeni bir anlatım biçimine (grafik, tablo, şekil, sözel, vb.) çevirme, olgunun neden, niçin, nasıl olduğunu ya da bir kavramın ne olduğunun gerekçe gösterilerek açıklama, örnek verme, yorumlama, özetleme gibi etkinlikleri gerçekleştirebilmektedir.

Bu seviyede olan bir öğrencinin edindiği bilgiyi tablo, grafik, sembol, sözel gibi farklı gösterim biçimlerini kullanarak kendine mal ederek ifade edebilmesi ve özetleyebilmesi, çeşitli gösterim biçimlerine transfer edebilmesi ve dönüştürebilmesi söz konusudur.

Bilginin uygulandığı ve hayata geçirildiği bu basamağa bir öğrencinin **"Bulut tiplerindeki değişimi görerek, yağışın başlama çağına ulaşması"** örnek verilebilir

- Konunun özü veya mantığı aranır.
- Yordama (geleceği bilimsel yöntemlerle tahmin etme), vardama (gözlenen ve ölçülen olaylardan, özellikle sayısal veri ve olgulardan, henüz gözlenmeyen olay ve olguların çıkarılması), öteleme, grafik çizme, özetleme ve ana fikir bulmaya çalışılır.

3. Uygulama

Bu düzeyde bilişsel öğrenmeye sahip bir öğrenci kazandığı bilgi birikimini kullanarak kendisine sunulan yeni durumları anlaması ve problemleri çözmesi söz konusudur. Bu düzeyde öğrenci, karşılaştığı problemi çözerken daha önce öğrendiği ilgili tanım, kavram, ilke, kural, genelleme, yöntem ve teknikleri işe koşması gerekmektedir.

Bu düzey, öğrenci için bir problem çözme sürecidir. Bu nedenle bu düzeydeki bilginin yoklanmasında doğrudan bilgi sormak yerine öğrenilen bilginin günlük hayat problemlerine uygulanmasına önem verilir. Bu seviyede kullanılacak sorularda genellikle “**çözünüz, bulunuz, hesaplayınız, kullanınız**” gibi sözcükler kullanılmaktadır.

Bilginin kullanılması ve uygulanması vb. eylemleriyle ilgili bu basamağa bir öğrencinin “**Sıcaklık ve yağış değerlerini bir grafik üzerine aktararak oranın iklim ve bitki özellikleri hakkında çıkarımda bulunması**” örnek verilebilir.

- Yeni bir durumda oluşan sorunu çözebilir.
- Bilgiyi farklı problem durumlarına uygulayabilir.
- Bilimsel yöntemler bu kategoride değerlendirilir.

4. Analiz Etme

Bu düzey, bilimsel bilgiyi oluşturan nesne, olay, olgu, teorem, kural, ilişki ve yapıları ayırt etmeyi ve incelemeyi gerektirmektedir. Bu düzeyde bütün ile bütünü oluşturan yapı, öge ve parçalar arasında ilişki kurulması söz konusudur.

Analiz düzeyinde bulunan bir öğrenci, bilgi bütünü oluşturulan teori, yapı ya da sistemi oluşturan öğeler arasında neden-sonuç, öncelik sonralık ve öğeler arasında ilişki düzeyi ortaya koyabilmekte, öğeler arasındaki ilişkinin dayandığı temel ilke, kural, genelleme ve kuramları ayırt edebilmektedir.

Analiz düzeyinde tümevarım ve tümdengelim akıl yürütme süreçleri sıkça kullanılmaktadır. Tümevarım gerektiren du-

rumlarda özelden genele ulaşma; tümdengelim gerektiren durumlarda genelden özele ulaşma söz konusudur.

Bu basamağa bir öğrencinin “**Toprak oluşumu üzerindeki faktörleri bilerek, üzerindeki bitki örtüsüne bakarak buranın iklim ve toprak özelliklerini belirlemesi**” örnek verilebilir. Analiz basamağının belirgin özellikleri şöyle özetlenebilir;

- Yeni bilgi üretmek için bilgi, kavrama ve uygulama basamağında öğrenilen bilgi ve becerileri kullanma,
- Verilen durum veya olaylardan genellemeye ulaşma,
- Çeşitli alanlardaki bilgiler arasında bağlantı kurma,
- Sonuçları tahmin etme ve çıkarımda bulunma,
- Bilgiyi neden-sonuç, öncelik sonralık çerçevesinde ortaya koyma,
- Bilgiyi oluşturan yapı ve öğeleri ayırt edebilme ve bunu özetleyebilme

ÖSYM'nin 2018 – 2021 arasında uyguladığı sınavlarda, TYT coğrafyada sorulan 15 sorunun dağılımı şöyledir:

Hatırlama düzeyi	7
Anlama düzeyi	9
Uygulama düzeyi	2
Analiz etme düzeyi	2

ÖSYM coğrafyadan değerlendirme ve yaratma düzeyinden hiç soru sormamıştır. Zaten bu düzeylerden çoktan seçmeli test hazırlanması pek de mümkün değildir.

Bu nedenle hazırladığımız testlerde ortalama hatırlama düzeyinden 3 soru, anlama düzeyinden 6 soru ve uygulama ve analiz düzeyinden 3 soru kullanacağız. Bu farklı basamak düzeyindeki soruları, farklı renklerle göstereceğiz. Mavi renk ile hatırlama (bilgi) düzeyi, turuncu renk ile anlama (kavrama) düzeyi ve yeşil renk ile uygulama ve analiz düzeyinden sorular göstereceğiz.

İÇİNDEKİLER

A. DOĞAL SİSTEMLER

1. Ünite: Matematik Coğrafya	8
Doğa, İnsan ve Coğrafya.....	10
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	14
Mevsimler	20
İklim Kuşakları ve Gölge Boyu.....	22
Coğrafi Koordinat Sistemi.....	24
Yerel Saat.....	28
Türkiye'nin Coğrafi Konumu	32
Haritaların Özellikleri	34
Harita Hesapları.....	38
Yer Şekillerinin Haritalara Aktarılması	40
ÖSYM Bunu Sorar.....	46
2. Ünite: İklim Bilgisi	50
Atmosfer ve İklim.....	52
Sıcaklık.....	56
Basınç.....	62
Rüzgârlar	66
Nemlilik ve Dağılışı	70
Yağış, Oluşumu ve Dağılışı	72
Dünya'nın İklim Tipleri	76
Türkiye'nin İklim Elemanları.....	80
Türkiye'nin İklim Tipleri	84
ÖSYM Bunu Sorar.....	88
3. Ünite: Yerin Şekillenmesi.....	92
Yer'in Katmanları.....	94
Levha Hareketleri	96
Jeolojik Zamanlar	98
İç Kuvvetler.....	100
Topografya ve Kayaçlar.....	104
Türkiye'nin Jeolojik Yapısı	108
Dış Kuvvetler - Akarsuların Oluşturduğu Yer Şekilleri.....	110
Dış Kuvvetler - Yer Altı Sularının Oluşturduğu Yer Şekilleri.....	114
Dış Kuvvetler - Rüzgârların Oluşturduğu Yer Şekilleri	116
Dış Kuvvetler - Buzulların Oluşturduğu Yer Şekilleri.....	118
Dış Kuvvetler - Kıyı Şekilleri ve Kıyı Tipleri.....	120
Türkiye'de Dış Kuvvetler.....	122
Türkiye'nin Ana Yer Şekilleri.....	126
ÖSYM Bunu Sorar.....	130
4. Ünite: Su, Toprak ve Bitki	134
Su Kaynakları	136
Türkiye'nin Su Varlığı	140

Toprak ve Oluşumu	144
Türkiye'nin Toprakları	148
Bitki Örtüsü	152
Türkiye'nin Bitki Örtüsü.....	156
ÖSYM Bunu Sorar.....	160

B. BEŞERİ SİSTEMLER

5. Ünite: Beşeri ve Ekonomik Coğrafya.....	162
Yerleşme ve Yerleşmenin Gelişimi.....	164
Yerleşme Doku ve Tipleri	166
Türkiye'de Yerleşmeler.....	170
Nüfusun Özellikleri ve Önemi	174
Dünyada Nüfusunun Tarihsel Değişimi	176
Dünyada Nüfusun Alansal Dağılışı.....	178
Nüfus Piramitleri ve Özellikleri.....	182
Türkiye'de Nüfusun Tarihsel Değişimi	184
Türkiye'de Nüfusun Dağılışını Etkileyen Faktörler.....	188
Türkiye'de Nüfusun Yapısal Özellikleri	190
Göçlerin Nedenleri ve Sonuçları.....	194
Türkiye'de Göçler	198
Göçün Mekânsal Etkileri.....	202
Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması	204
ÖSYM Bunu Sorar.....	208

C. KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

6. Ünite: Bölgeler ve Ülkeler	214
Bölge	216
Ulaşım Sistemleri.....	222
ÖSYM Bunu Sorar.....	228

D. ÇEVRE VE TOPLUM

7. Ünite: İnsan ve Çevre	230
İnsan ve Çevre	232
Doğal Afetler.....	236
Türkiye'de Doğal Afetler	242
Afetlerden Korunma Yolları	246
ÖSYM Bunu Sorar.....	248

E. CEVAP ANAHTARI	250
--------------------------------	------------

DOĞAL SİSTEMLER

SORU DAĞILIMI

KONULAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Doğa, İnsan ve Coğrafya	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	-
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1
Coğrafi Konum	1	1	2	1	1	-	-	1	-	-	-
Harita Bilgisi	2	1	1	1	-	-	1	2	-	-	-

MATEMATİK COĞRAFYA

1

Bölüm

1. • Meksika Körfezi'ndeki petrol platformunda kaza meydana gelmesi
• Kömür türleriyle çalışan ve karbon gazı salınımına neden olan enerji santrallerinin inşa edilmesi
• İsviçre'de Alp Dağları içinde büyük tünellerin açılması
- Yukarıda örneklendirilen insan faaliyetlerinin, sırasıyla aşağıdaki doğal ortamlardan hangilerini etkilediği söylenebilir?**
- A) Taş küre, hava küre, su küre
B) Hava küre, su küre, taş küre
C) Taş küre, su küre, hava küre
D) Su küre, taş küre, hava küre
E) Su küre, hava küre, taş küre

2. Orta Çağ'da Batı Dünyası, Hıristiyan din adamlarının özgür düşünceleri kısıtlayıcı ve baskıcı tutumlarıyla, Haçlı Seferleri'nin bilim kurumlarına ve kütüphanelere verdiği zararlarla bilimsel alanda gerilemeye başlamıştır. Aynı dönemde Türk-İslam ülkelerinde büyük bir aydınlanma çağı başlamış, bilimsel alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde yaşamış Müslüman bilim adamlarının çalışmalarından biri değildir?

- A) El-Harizmi - Dünya'nın şekli hakkında Kitap Suret el Arz'ı yazmıştır.
B) İbn Batuta - İslam dünyasının büyük kısmını ve Hindistan'ı gezmiş, 29 yıl süren seyahatleri boyunca yaptığı gözlemleri Seyahatname adlı kitabında toplamıştır.
C) İbni Haldun - Çevresel faktörlerin insan toplulukları üzerindeki etkilerini incelediği Mukkaddime'yi yazmıştır.
D) İdrisi - Bilinen dünyanın 8000 şehrinin enlem ve boylamlarının gösterdiği Geographica Syntaxis'i yazmıştır.
E) Biruni - Dünya'nın boyutları, yarıçapı, çevresi ve eksen eğikliği hakkında bilgi veren Kanun el Maksudi'yi yazmıştır.

3. Yeryüzünün bütünü ya da bir bölümünün, yer şekillerinin, iklim özelliklerinin, su kaynaklarının ve doğal bitki örtüsünün incelenmesi doğal sistemlerle ilgilidir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi doğal sistemleri inceleyen bilim dallarından biri değildir?

- A) Klimatoloji B) Hidrografya C) Jeomorfoloji
D) Yerleşme Coğ. E) Biyocoğrafya

4. Bugün meydana gelen fırtınadan en çok muz bahçeleri etkilendi. Aynı zamanda taşan akarsular sele neden olunca çiftçilerin zararının artmasından endişe ediliyor.

- I. Hidrosfer
II. Biyosfer
III. Atmosfer
IV. Litosfer

Verilen parçada yukarıdaki doğal sistemlerden hangileri geçmemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) I ve IV E) II ve III

5. • Lavların incelenmesi
• Derin sondajların yapılması
• Sismik dalgaların incelenmesi
• Kayaçların mineral yapısının incelenmesi

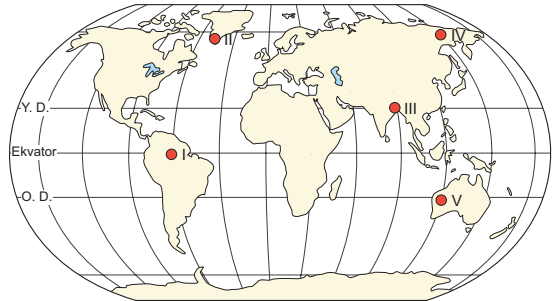
Doğayı oluşturan muhteşem dördlüden,

- I. Hava küre
II. Su küre
III. Taş küre
IV. Canlı küre

hangilerinin incelenmesinde yukarıda verilenler tanıtıcı bilgi özelliği taşır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

6. Havanın aşırı sıcak veya soğuk olması, yağış miktarının fazla olması gibi iklim elemanlarıyla yer şekillerinin engebeli olması gibi bazı faktörler nüfusun yeryüzüne dağılımını etkilemektedir.

Yukarıdaki haritada verilen alanların hangisinde, doğal unsurlar insan yaşamına daha elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

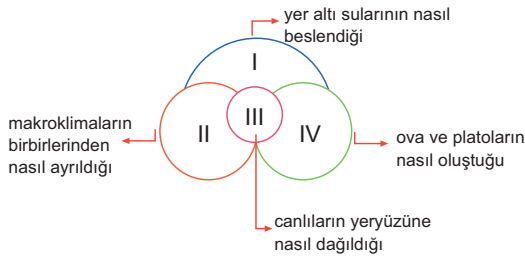
7. Avrupa'nın Orta Çağ'da kilisenin baskısı altında olmasına bağlı olarak coğrafya alanındaki gelişmeler Türk ve İslam dünyasında görülmüştür.

- I. El Biruni - Seyahatname
- II. Muhammed İdrisi - Kitabu Roger
- III. İbni Haldun - Mukaddime
- IV. El Harizmi - Kanun el Maksudi

Yukarıda verilen bilim adamı - eser eşleştirmelerinden hangileri doğru verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki şemada doğal sistemleri oluşturan muhteşem dörtlü-ye örnekler verilmiştir.

Buna göre, numaralanmış doğal sistemler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Atmosfer	Litosfer	Hidrosfer	Biyosfer
B)	Hidrosfer	Biyosfer	Atmosfer	Litosfer
C)	Litosfer	Hidrosfer	Atmosfer	Biyosfer
D)	Hidrosfer	Atmosfer	Biyosfer	Litosfer
E)	Atmosfer	Hidrosfer	Litosfer	Biyosfer

9. Aşağıdakilerden hangisi coğrafya öğretiminin bireye kazandırdığı temel amaçlardan biridir?

- A) Doğayı ve insanı tanıyabilmek
- B) Sosyal ilişkileri ekonomiden bağımsız olarak anlayabilmek
- C) Yerkürenin ve evrenin varoluş nedenlerini kavrayabilmek
- D) Sınırsız olmayan doğal kaynakların insanın sınırsız gereksinimlerini karşılayabilmesi için projeler geliştirmek
- E) Harita okumayı kolaylaştırmak

10. Ahmet, temmuz ayında ziyarete gittiği bir bölgeyle ilgili olarak şu notları almıştır:

- Boyu 40-50 metreyi geçen dev ağaçlar gördüm.
- Hemen her öğleden sonra yağmur yağdı.
- Çok değişik canlı türleriyle karşılaştım.

Buna göre Ahmet'in gezdiği bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kırsal yerleşmelerde yapı malzemesi olarak ahşap kullanımı yaygındır.
- B) Orman ürünleri ihracatı önemli bir gelir kaynağıdır.
- C) İnsanlarda mevsimlik giysi değişimi görülmez.
- D) İnsanlar mücadeleci bir karaktere sahiptir.
- E) İnsanlar yıl boyunca konutlarını ısıtma ihtiyacı duymazlar.

11. İlk Çağ'da coğrafya basit gözlemler ve bu gözlemlerden elde edilen bilgilerin aktarılmasıyla gelişmiştir. Bu dönemde insanlar doğayı algıladıkları gibi tasvir etmeye çalışmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde yapılan çalışmalardan biridir?

- A) Kara ulaşım güzergâhlarının belirlenmesi için seyahatler düzenlenmesi
- B) Maden sahaları belirlenerek, bunlardan yararlanma yöntemlerinin geliştirilmesi
- C) Deniz seyahatleriyle bilgi birikiminin artması
- D) Ülke yönetiminde coğrafi özelliklerin etkisinin belirlenmesi
- E) Bilinen dünyanın harita çizimleri üzerine çalışılması

12. Doğal ve beşeri unsurlar birbirleriyle karşılıklı etkileşim içindedir.

Aşağıdaki durumlardan hangisinin, doğal ortam üzerindeki olumsuz etkisi diğerlerinden daha fazladır?

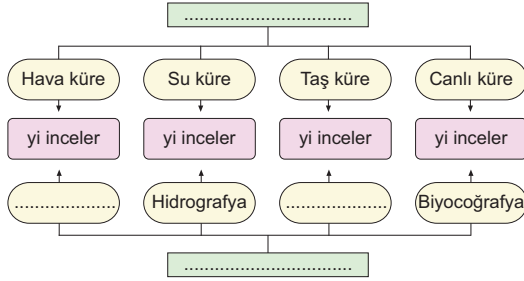
- A) 20 Nisan 2010 tarihinde sondaj alanında meydana gelen patlama sonucu uzun bir süre boyunca variller dolusu petrolün Meksika Körfezi'ne sızması
- B) 1986 yılında Ukrayna'nın Çernobil kentinde meydana gelen nükleer sızıntı nedeniyle çok fazla miktarda radyasyonun çevreye yayılması
- C) 2012 yılında Yunanistan'ın Atina kentine 50 km mesafede çıkan orman yangınında 20 bin dönüm ormanlık alanın yanması
- D) 2011 yılında Amazon ormanlarında çeşitli nedenlerle orman tahribatının ciddi artış göstermesi
- E) 2013 yılında Konya'nın Akşehir ilçesinde bulunan Akşehir Gölü'nün yıllardır yanlış su kullanımı nedeniyle kuruması

1. Yeryüzünde yaşamın devamını sağlayan atmosfer ve burada meydana gelen hava olayları coğrafyanın temel konularından biridir. Coğrafya atmosferde meydana gelen iklim ve hava durumunu incelerken biliminden yararlanmaktadır.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) jeoloji B) meteoroloji C) botanik
D) hidroloji E) pedoloji

2.

Yukarıda verilen kavram haritasında boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavramlar yerleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

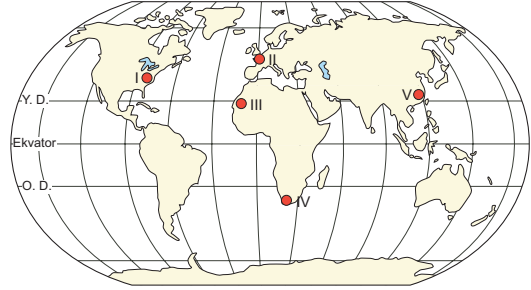
- A) Doğal çevre B) Klimatoloji C) Jeomorfoloji
D) Coğrafya E) Fiziki Coğrafya

3. • Yağışın fazla, bitki örtüsünün gür olduğu bir yörede konutların yapı malzemesi genelde ahşaptır.
• Eskimolar iglu denilen buz evlerde yaşamaktadır.
• Dağlık ve engebeli yerlerde hem tarım işletmeleri küçük hem de tarımda insan gücüne duyulan gereksinim fazladır.
• Sanayileşmenin yoğun olduğu yerlerde asit yağmurlarının görülme olasılığı daha fazladır.
• Yazları yağışlı geçen Güneydoğu Asya ülkelerinde temel besin maddesi pirinçtir.

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi doğal unsurların insan yaşamına olan etkisine örnek oluşturur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Doğal ortam koşulları bazı yerlerde insan yaşamını kolaylaştırırken bazı alanlarda zorlaştırmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada verilen alanlardan hangisinde doğal ortam koşullarının insan üzerindeki olumsuz etkisi daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Orta Çağ'dan Yeni Çağ'a geçiş dönemindeki Rönesans hareketleri Avrupa'da bilimin tekrar gelişmeye başlamasında etkili olmuştur. Bu gelişme coğrafya bilimini olumlu etkilemiştir.

Yeni Çağ'da coğrafya alanında yaşanan gelişmelerin en önemli sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım arazilerinden daha çok yararlanabilmek için tarım arazilerinde atların kullanılmaya başlanması
B) Uzak ülkelerin zenginliklerini ele geçirme amacıyla deniz seyahatlerinin başlaması
C) Üretimin önündeki enerji darboğazının aşılabilmesi için kömürün kullanımının yaygınlaşması
D) Nüfus artış hızını düşüren salgın hastalıklarla mücadele edilmesi
E) Sanayide yeni kimyasalların kullanılmaya başlanması

6. İskandinavya ve Kanada'nın kuzey kesimlerinde yılın büyük bir kısmında havanın çok soğuk olması insanların kalın kürkler giymesine neden olurken, Orta Afrika'da yıl boyunca 20°C'nin üzerindeki hava sıcaklıkları insanların ince kıyafetler giyinmesine neden olmuştur.

Bu iki bölgede insanların giyinme tarzının farklılaşmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürel özelliklerinin farklı olması
B) Geçim kaynaklarının farklı olması
C) Nüfus yoğunluklarının farklı olması
D) Ekonomik gelir düzeylerinin farklı olması
E) Doğal ortam koşullarının farklı olması

7. Aşağıdaki tabloda coğrafyanın "alt dalları" ile faydalandığı "yardımcı bilimler" iki grup şeklinde verilmiştir.

	Alt Dallar		Yardımcı Bilimler
I	Kartografya	a	Astronomi
II	Hidrografya	b	Klimatoloji
III	Jeoloji	c	Jeomorfoloji
IV	Biyocoğrafya	d	Hidroloji
V	Meteoroloji	e	Botanik

Buna göre, tablonun doğru olabilmesi için yer değiştirmesi gerekenler, hangi seçenekte birlikte verilmiştir?

- A) III ve c V ve b
 B) I ve c III ve d
 C) IV ve e V ve b
 D) I ve c IV ve a
 E) II ve d III ve c
8. Aşağıdakilerden hangisi, fiziki coğrafyanın ilgilendiği konular arasında gösterilemez?
- A) Yeryüzündeki bitki örtüsü kuşakları
 B) Hava olaylarının insan yaşamına olan etkisi
 C) Tarımsal faaliyetlerde kullanılan yöntemler
 D) Dış kuvvetlerin yeryüzünü şekillendirmesi
 E) Akarsu rejimlerinin incelenmesi
9. Doğal sistemler; doğayı oluşturan ana unsurları yani yer şekillerini, toprağı, suyu, iklimi, flora ve faunayı inceler. Beşeri sistemler ise insana dayalı olguları yani nüfusu, ekonomiyi, kültürü ve politikayı inceler.
- Buna göre, aşağıdakilerden hangisi farklı bir sistemin inceleme konusudur?
- A) Konut tipleri üzerindeki doğal çevrenin etkisi
 B) Mevsimlik göç hareketlerine neden olan tarımsal ürünler
 C) Yerleşilebilen alanların yatay ve dikey doğrultudaki dağılışı
 D) Kentlerin büyümesi ve fonksiyonel gelişimi
 E) Nem ve yağışın toprak oluşumu üzerindeki etkisi

10. Aşağıda doğal sistemlerin insan üzerindeki etkisine örnekler verilmiş araç içinde de bu örneklerde etkili olan doğal sistemler belirtilmiştir.

- I. Kurak ve yarıkurak bölgelerden geçen akarsular üzerinde kurulan barajlardan hem içme ve kullanma suyu hem de enerji elde edilmesi (Hidrografya)
 II. Yüksek ve engebeli arazilerde büyükbaş hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olması (Litosfer)
 III. Sıcak ve kurak iklim bölgelerinde yüksek tavanlı ve düz damlı konutların kullanılması (Hidrosfer)
 IV. Deniz kıyısında yaşayan insanların balıkçılık faaliyetine yönelmesi (Atmosfer)

Buna göre, hangilerinde örnek ile araç içinde verilen doğal sistem arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

11. Doğa ile insan sürekli etkileşim içerisinde. Bu etkileşimde bazen doğa, bazen ise insan baskın duruma geçebilir.

Aşağıdaki örneklerin hangisinde doğa, insan karşısında baskın duruma geçmiştir?

- A) Ergene Havzası'nda antropojen bozkırların yaygın olması
 B) Amazon ormanlarında tahribatın fazla olması
 C) İsviçre'de ulaşımın tünellerle sağlanması
 D) Kuzey Afrika'da yerleşme yoğunluğunun düşük olması
 E) Güneydoğu Asya'da tarçalanmış arazilerde pirinç tarımının yapılması

12. Eskimolar kalın kürkleri giyip, daha çok balık ya da hayvansal ürünler tüketirken, Güneydoğu Asya'da insanlar ince kıyafetler giyip daha çok pirinç gibi bitkisel gıdalar tüketirler.

Bu farklılığın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal ortamın insanlara sunduğu imkânların farklı olması
 B) Nüfus yoğunluğunun dünyanın her yerinde aynı olmaması
 C) İnsanların teknolojik birikimlerinin farklı olması
 D) Yer şekillerinin ekonomide farklı etki göstermesi
 E) Doğal bitki örtüsünün insan yaşamını farklılaştırması

1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkin olan şeklinin sonuçlarından biridir?

- A) Çizgisel hızın kutuplara doğru azalması
- B) Meridyenler arası mesafenin kutuplara doğru azalması
- C) Yer çekiminin kutuplara doğru artması
- D) Paralellerin boylarının kutuplara doğru kısalması
- E) Güneş ışınlarının düşme açısının kutuplara doğru azalması

2. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın günlük hareketinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Fön rüzgârlarının oluşması
- B) Meltem rüzgârlarının oluşması
- C) Gece ve gündüzün aralanması
- D) Sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sağa doğru sapması
- E) Dinamik basınç kuşaklarının oluşması

3. • Yer çekiminin kutuplarda fazla olması
• Sabah ve akşam saatlerinde sıcaklık değerlerinin farklı olması
• Meltem rüzgârlarının oluşması
• Cisimlerin gölge boyunun Ekvator'dan kutuplara doğru kısalması
• Bir günün 24 saat olması

Yukarıda verilen özelliklerden kaç tanesi Dünya'nın şeklinin sonuçları arasında gösterilebilir?

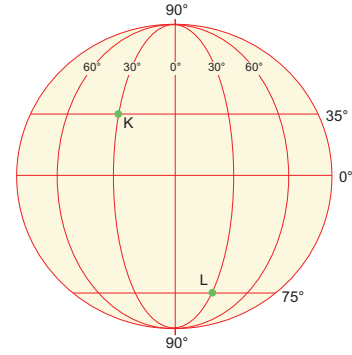
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Güneş ışınlarının düşme açısı Ekvator'dan kutuplara doğru azalmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Kutuplar ve Ekvator'da termik basınç kuşaklarının oluşması
- B) Cisimlerin gölge boyunun Ekvator'dan kutuplara doğru uzaması
- C) Sıcaklık değerlerinin Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
- D) Kutuplarda yer çekiminin fazla olması
- E) Kızıldeniz'in, Baltık Denizi'nden daha tuzlu olması

5. Dünya'nın kendi eksenini çevresinde dönerken oluşturduğu hızı, çizgisel hız denir.

Yukarıdaki şekilde görülen K ve L merkezlerinde çizgisel hızın birbirine eşit olmaması, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

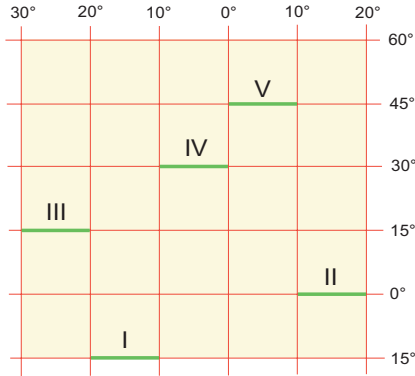
- A) Boyamlarının farklı olmasıyla
- B) Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıklarının farklı olmasıyla
- C) Enlem derecelerinin farklı olmasıyla
- D) Yarım kürelerinin farklı olmasıyla
- E) Yer çekimi kuvvetinin farklı olmasıyla

6. Alizeler Kuzey Yarım Küre'de sağa, Güney Yarım Küre'de ise sola doğru saparlar.

Bu durumun tam tersine dönmesi için, aşağıdakilerden hangisinde bir değişimin olması gerekir?

- A) Dünya'nın günlük hareketinin yönünde
- B) Eksen eğikliğinin oranında
- C) Yörüngenin şeklinde
- D) Dünya'nın şeklinde
- E) Dünya'nın yörünge hareketinin yönünde

7. Dünya'nın küresel şekli nedeniyle meridyenler arası mesafe her enlemde aynı uzunlukta değildir.

Buna göre, koordinat sisteminde verilen numaralı aralıklardan hangisinde meridyenler arası kuş uçuşu mesafe daha kısadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
8. I. Güneş ışınlarının düşme açısının Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
II. Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru artması
III. Aynı cismin gölge boyunun Ekvator'dan kutuplara doğru uzaması
- Yukarıda verilenlerden hangileri, Dünya'nın geoit şekline kanıt olarak gösterilir?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III
9. Dünya, Güneş'in çevresinde aşağıdaki gibi bir yörüngede hareket eder.

Dünya'nın yörüngesinin şekli aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmuştur?

- A) Dönencelerin oluşması
B) Gece ve gündüzün uzayıp kısalması
C) Muson rüzgârlarının oluşması
D) Mevsim sürelerinin farklı olması
E) Matematik iklim kuşaklarının oluşması

10. Ekvator'un $66^{\circ} 33'$ kuzey ve güneyinde yer alan ve 24 saatlik bir günün yaşandığı son nokta olan enleme kutup dairesi adı verilir.

Buna göre, kutup dairelerinin oluşmasını sağlayan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın $23^{\circ} 27'$ dakika eğik olması
B) Dünya'nın Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık olması
C) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
D) Dünya'nın Güneş'in çevresinde hareket etmesi
E) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi

- 11.

Haritadaki şehirlerle ilgili olarak;

- I. Iğdır'da Güneş'in diğerlerinden önce doğması
II. Hatay'da gece-gündüz süre farkının her zaman Sinop'tan az olması
III. Sinop, Çanakkale ve Hatay'da kara ve deniz meltemlerinin oluşması

durumlarının ortaya çıkmasına neden olan faktörler hangi seçenekte doğru şekilde eşleştirilmiştir?

	Eksen eğikliği	Günlük hareketin yönü	Günlük hareket
A)	I	II	III
B)	II	I	III
C)	III	II	I
D)	II	III	I
E)	I	III	II

12. Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru dönüşüne bağlı olarak;

- I. Gece-gündüzün birbirini izlemesi
II. Okyanus akıntılarının Kuzey Yarım Küre'de sağa yönelip halkalar oluşturması
III. Iğdır'da yaşayan Emrah'ın, İstanbul'daki Emre'den önce güneşi görmesi
IV. İleri saat uygulamasında III. saat diliminin esas alınması
- olaylarından hangilerinin gerçekleşmesi Dünya'nın dönüş yönünden etkilenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve II E) I ve IV

1. I. Ufuk çizgisinin bir yay şeklinde algılanması
II. Aydınlanma çizgisinin yer değiştirmesi
III. Çizgisel hızın oluşması
IV. Her iki yarım kürede mevsim sürelerinin farklı olması
V. Aynı anda Dünya'nın bir yarısının gündüzü yaşaması
- Yukarıda verilen özelliklerden hangileri Dünya'nın küresel şeklinin sonuçlarıdır?**

- A) Yalnız I B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

- A) Aydınlanma çizgisinin oluşması
B) Aynı meridyenler arası mesafenin her enlemde eşit olmaması
C) Çizgisel hızın kutup noktalarında Ekvator'a göre az olması
D) Deniz sularındaki tuzluluk oranının Ekvator'a yaklaştıkça artması
E) Dünya'nın küresel şekle sahip olması

3. Dünya'nın şekli incelendiğinde, kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin olan bir görünüme sahip olduğu görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun kanıtlarından biridir?

- A) Ekvator'un en büyük çember olması
B) Kutup noktalarına güneş ışınlarının eğik açılarla ulaşması
C) 180 tane paralel dairesinin olması
D) 90° paralellerinin birer nokta halinde olması
E) Meridyenlerin kutup noktalarında birleşmesi

4. Dünya'nın karanlık ve aydınlık bölümlerini ayıran sınıra "aydınlanma çemberi" adı verilir.

Aydınlanma çemberinin oluşmasını sağlayan neden, aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasına neden olmamıştır?

- A) Çizgisel hızın her enlemde farklı olması
B) Meridyenler arası mesafenin kutuplara doğru daralması
C) Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklı olması
D) Kutup Yıldızı'nın Ekvator'un güneyinden görülememesi
E) Güneş ışınlarının Ekvator'dan kutuplara doğru düşme açılarının küçülmesi

5. Aşağıdaki tabloda ekinoks tarihlerinde Kuzey Yarım Küre'de bazı enlemlere güneş ışınlarının düşme açıları verilmiştir.

Enlem Derecesi	Güneş Işınlarının Düşme Açısı
0°	90°
30°	60°
50°	40°
80°	10°

Buna göre, enlem derecesinin büyümesine rağmen güneş ışınlarının düşme açısının daralması;

- I. Dünya'nın küresel şekli
II. çizgisel hızın azalması
III. ışınların atmosferde aldığı yolun kutuplara doğru uzaması
IV. yer çekiminin artması

özelliklerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

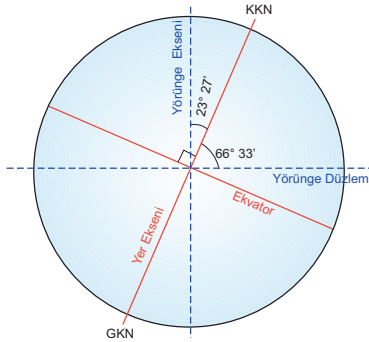
6. Aynı anda Kuzey Yarım Küre ile Güney Yarım Küre'de farklı mevsimlerin yaşanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
B) Yörüngenin elips şeklinde olması
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi
D) Dünya'nın ekseninin, yörünge düzlemine 23° 27' eğik olması
E) Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketini 365 gün 6 saatte tamamlaması

7. I. Gece-gündüzün araldanması
 II. Sürekli rüzgârların yönlerinde sapmalar meydana gelmesi
 III. Gündüz süresinin uzayıp kısalması
 IV. Dinamik basınç kuşaklarının meydana gelmesi
 V. Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının değişmesi
Yukarıdaki durumlardan hangileri Dünya'nın eksen hareketi ile ilgili değildir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
 D) III ve V E) IV ve V

8. Dünya'nın eksenini ile yörünge düzlemi arasındaki eğiklik aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

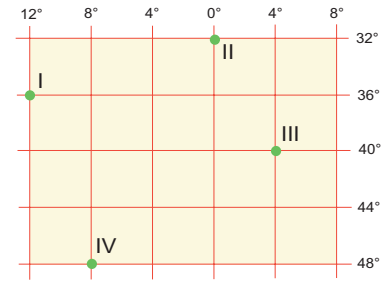
Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın eksen eğikliğinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Aydınlanma dairesi sürekli yer değiştirir.
 B) Mevsimlik sıcaklık ve basınç farkları oluşur.
 C) Matematik iklim kuşakları meydana gelir.
 D) Gece ve gündüz süreleri uzayıp kısalır.
 E) Merkezkaç kuvveti oluşur.
9. Sürekli rüzgârlar ve okyanus akıntıları Kuzey Yarım Küre'de hareket yönünün sağına doğru sapma gösterirler.
Bu durumun görülmesine neden olan faktör, aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Güneş'in çekim gücü
 B) Dünya'nın kutuplardan basık olması
 C) Dünya'nın yıllık hareketi sırasında Güneş'e yaklaşip uzaklaşması
 D) Ayın çekim gücünün atmosfer ve denizlerde yaptığı etki
 E) Dünya'nın eksenini etrafında batıdan doğuya doğru hareket etmesi

10. • Dünya'nın yörüngedeki hızının sabit olmaması
 • Mevsim sürelerinin eşit olmaması
 • Eylül ekinoksunun iki gün gecikmesi
Yukarıda verilen durumların oluşmasını sağlayan neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın yıllık hareketi
 B) Dünya'nın eksen eğikliğinin $23^{\circ} 27'$ olması
 C) Dünya'nın yörüngesinin elips olması
 D) Çizgisel hızın Ekvator'da 1670 km/saat olması
 E) Dünya'nın günlük hareketinin batıdan doğuya doğru olması

- 11.

Yukarıdaki koordinat sisteminde verilen numaralı merkezlere ait aşağıdaki özelliklerden hangisi Dünya'nın küresel şekline bağlı olarak ortaya çıkmamıştır?

- A) II'de Güneş'in tan ve gurup vakitlerinin daha kısa olması
 B) I'de Güneş'in en geç batması
 C) Kutup Yıldızı'nın dört merkez tarafından da gözlemlenemesi
 D) IV'te güneş ışınlarının düşme açısının en dar olması
 E) III'ün bulunduğu paralel uzunluğunun IV'ten fazla olması

12. Dünya, elips bir yörünge üzerinde hareket ettiği için Güneş'e bazen yaklaşır, bazen ise uzaklaşır.

Dünya'nın yörüngesinin bu şekilde olması;

- I. Ekvator'da yıl boyunca gece-gündüz uzunluğunun eşit olması
 II. Her iki yarım küredeki mevsim sürelerinin birbirinden farklı olması
 III. Kuzey Yarım Küre'nin ortalama sıcaklığının, Güney Yarım Küre'den yüksek olması
 IV. Dünya'nın yörüngedeki hızının sabit olmaması
durumlarından hangileri üzerinde etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

1. Aşağıda verilen değişimlerden hangisi Dünya'nın Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık olan şekliyle açıklanabilir?

- A) Yer çekiminin kutuplara doğru artması
- B) Çizgisel hızın kutuplara doğru azalması
- C) Kutuplarda termik yüksek basınçların görülmesi
- D) Bitki örtüsünün Ekvator'dan kutuplara doğru kuşaklar oluşturması
- E) Meridyenlerin kutuplarda birleşmesi

2. Kutup Yıldızı'nın görünüm açısının Kuzey Kutup Noktası'ndan Ekvator'a doğru azalmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın eksen eğikliği
- B) Dünya'nın günlük hareketi
- C) Dünya'nın yıllık hareketi
- D) Dünya'nın yörüngesinin şekli
- E) Dünya'nın küresel şekli

3. Dünya, Güneş etrafında elips bir yörüngede hareket etmektedir. Bu hareket sırasında Güneş'e bazen yaklaşır, bazen de Güneş'ten uzaklaşır. Dünya, Güneş'e yaklaştıkça Güneş'in çekim etkisi artmaktadır.

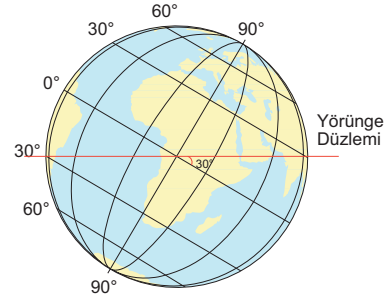
Buna göre aşağıda verilen tarihlerin hangisinde Güneş'in Dünya üzerindeki çekim etkisi daha fazladır?

- A) 3 Ocak
- B) 21 Haziran
- C) 4 Temmuz
- D) 23 Eylül
- E) 21 Aralık

4. Dünya'nın hareketleri ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Yıllık hareket olmasaydı mevsimler oluşmayacaktı.
- B) Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu tarihte yörüngedeki hızı artar.
- C) Günlük hareketi sırasında oluşan sıcaklık farkları nedeniyle mekanik çözülme yaşanır.
- D) Aydınlanma çizgisinin doğudan batıya yer değiştirmesi yıllık hareketin sonucudur.
- E) Cisimlerin gölge boyları hem günlük hem de yıllık hareketten etkilenir.

5.

Eksen eğikliği yukarıdaki gibi olsaydı;

- I. Dört mevsimin belirgin şekilde yaşandığı alan daralır.
- II. Tropikal kuşak genişler.
- III. Türkiye'de gece-gündüz süre farkı artardı.
- IV. Kutup Kuşağı daralır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. İki meridyen arasındaki mesafe Ekvator üzerinde 111 km iken, kutuplara doğru bu mesafe daralır. Ancak iki meridyen arası zaman farkı her yerde 4 dakikadır.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe görülen aşağıdaki değişimlerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Yer çekiminin artması
- B) Sıcaklığın azalması
- C) Çizgisel hızın azalması
- D) Güneş ışınlarının geliş açısının azalması
- E) Cisimlerin gölge boyunun uzaması

7. Aşağıda Dünya'nın eksen hareketine bağlı olarak oluşan bazı olaylar gelişim sırasına göre verilmiştir.
- Güneş ışınlarının geliş açısı değişir.
 - Günlük sıcaklık farkları oluşur.
 - Günlük basınç farkları oluşur.
 - Muson rüzgârları oluşur.
 - Gün içerisinde rüzgârların yönlerinde değişim yaşanır.

Buna göre, yukarıda verilenlerden hangisinin bu sıralamada yeri yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Dünya kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru hareket eder.

Aşağıdakilerden hangisi bu hareketin sonuçlarından biri değildir?

- Antalya'dan Zonguldak'a doğru gidildikçe gece ile gündüz arasındaki farkın artması
- İzmir'de gündüz denizden karaya, gece karadan denize doğru rüzgârların esmesi
- Ankara'da güneş ışınlarının saat 12.00'de 14.00'e göre daha büyük açıyla gelmesi
- Tokyo'da yerel saatin Erzurum'a göre daha ileri olması
- 30° enlemlerinde yer alan Kuzey Afrika'da dinamik basınç sistemlerinin görülmesi

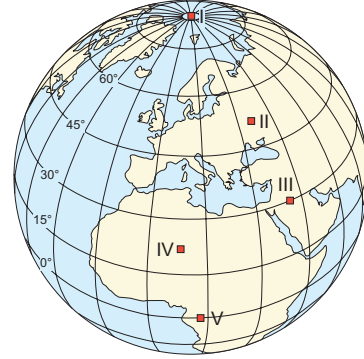
9. Aşağıda Dünya'nın şekli ve hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan bazı olaylar ve bunları ortaya çıkartan nedenler verilmiştir.

- Van'ın yerel saatinin İzmir'den ileri olması – Dünya'nın günlük hareketinin yönü
- Muğla'dan İstanbul'a doğru gidildikçe gece ile gündüz arasındaki farkın artması – Dünya'nın eksen eğikliği
- Trabzon'da rüzgârın gündüz denizden karaya, gece ise karadan denize doğru esmesi – Dünya'nın şekli
- Yer çekimi kuvvetinin Etiyopya'dan Norveç'e doğru gidildikçe artması – Dünya'nın eksen eğikliği

Yukarıda verilen olay ve nedeni eşleştirmelerinden hangilerinde hata yapıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

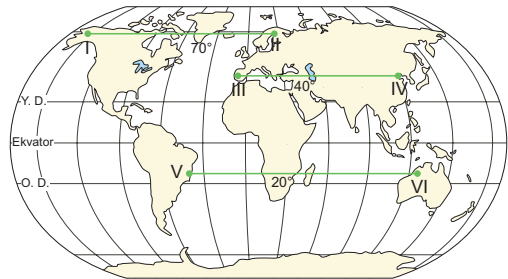
10. Aşağıdaki küre üzerinde beş merkez işaretlenerek gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- I'de 6 ay gece 6 ay gündüz yaşanır.
- II'de dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
- III'de yıl içerisinde güneş ışınlarını bir defa dik açıyla alır.
- IV'de yer çekimi kuvveti I numaralı merkezden azdır.
- V'de yıl boyunca gece ve gündüz eşitliği yaşanır.

11. Aşağıdaki haritada bazı merkezler ile bunların buldukları paraleller gösterilmiştir.

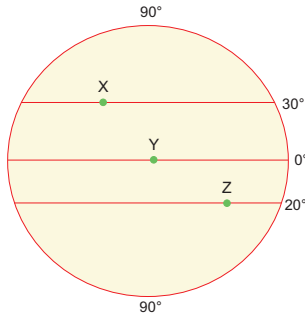
Bu merkezlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- I'de Güneş her zaman en geç doğmaktadır.
- III ve IV'dün çizgisel hızları V ve VI'nın çizgisel hızlarından fazladır.
- 1 Nisan'da tam öğle vakti cisimlerin gölge boyu IV'te I'e göre daha kısadır.
- Yıl boyunca V ve VI'da gece-gündüz süre farkı diğerlerinden daha azdır.
- 21 Haziran'da cisimlerin gölge yönü II'de kuzeye düşerken, VI'da güneye düşmektedir.

1. Aşağıdakilerden hangisi 23 Eylül'de yaşanan olaylardan biri değildir?

- A) Ekvator'da yatay düzleme dikilen çubuğun öğle vakti gölgesi oluşmaz.
- B) Her iki yarım kürede de gece gündüz eşitliği yaşanır.
- C) Aydınlanma dairesi kutup noktalarından geçer.
- D) Kuzey Yarım Küre'de ilkbahar başlangıcıdır.
- E) Güney Kutup Noktası'nda Güneş doğmaya başlar.

2. Aşağıdaki küre üzerinde X, Y ve Z merkezlerinin konumları gösterilmiştir.

Buna göre, X, Y ve Z merkezleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Z, Oğlak Dönencesi üzerinde yer alır.
- B) X'te gölge boyu öğle vakti hiçbir zaman sıfır olmaz.
- C) Y, 21 Mart'ta güneş ışınlarını dik açıyla alır.
- D) Z, 21 Aralık tarihinde en uzun gündüzü yaşar.
- E) X ve Z'nin gece-gündüz süreleri farklıdır.

3. Güney Yarım Küre'de en uzun gündüz süresi yaşanırken aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

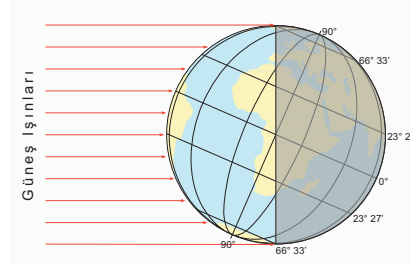
- A) Kuzey Yarım Küre'de kış mevsimi başlar.
- B) Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.
- C) Aydınlanma dairesi kutup noktalarından geçer.
- D) Ekvator'da gece-gündüz süresi eşittir.
- E) En uzun gölgeler Kuzey Yarım Küre'de ölçülür.

4. I. Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi başlar.
II. Aydınlanma çizgisi kutup noktalarından teğet geçer.
III. Kuzey Yarım Küre'de gündüzler kısaltmaya başlar.

Yukarıda verilen olayların görüldüğü tarihler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	21 Aralık	21 Haziran	21 Mart
B)	23 Eylül	21 Haziran	21 Aralık
C)	21 Mart	23 Eylül	21 Haziran
D)	21 Haziran	21 Aralık	23 Eylül
E)	21 Aralık	21 Mart	21 Haziran

5.

Dünya şekilindeki konumda iken, aşağıdaki olaylardan hangisi gerçekleşmez?

- A) Kuzey Yarım Küre'de geceler kısaltmaya başlar.
- B) Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır.
- C) Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.
- D) Güneş, Kuzey Yarım Küre'de ufuk düzlemindeki en alçak konumuna ulaşır.
- E) Güney Yarım Küre'de yaz başlangıcıdır.

6. 21 Haziran tarihinde Kuzey Yarım Küre'de üç farklı merkezde gözlem yapan araştırmacılar şu notları almıştır:

- I. merkezde Güneş doğduktan 12 saat sonra batmıştır.
- II. merkezde Güneş tam doğudan doğar, tam batıdan batar.
- III. merkezde 24 saatlik gündüz yaşanır.

Bu notlardaki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) II. merkezde öğle vakti cisimlerin gölgesi oluşmaz.
- B) I. Merkez Ekvator üzerinde yer alır.
- C) Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır.
- D) Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer.
- E) Üç merkezde de Güneş aynı anda doğmuştur.